

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 271/2018-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. júla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Pikuliakom, Námestie slobody 58, Čadca, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 25 C 250/2011-325 z 28. apríla 2015, rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Co 538/2015-369 z 20. apríla 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 135/2016 z 21. februára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Dňa 28. mája 2018 bolo Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) doručené elektronické podanie podpísané zaručeným elektronickým podpisom advokáta JUDr. Jozefa Pikuliaka, ktorým v mene svojej klientky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), podal sťažnosť pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 25 C 250/2011-325 z 28. apríla 2015, rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 538/2015-369 z 20. apríla 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 135/2016 z 21. februára 2018.

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že okresný súd napadnutým rozsudkom z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie vyplývajúcej z hmotného práva zamietol návrh sťažovateľky (navrhovateľky) z 2. novembra 2011, ktorým sa proti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca v 1. rade“), [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], domáhala určenia, že konkrétne špecifikované nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. [REDAKOVANÉ] patria do dedičstva po nebohom otcovi sťažovateľky – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] pretože konania sa nezúčastnili všetci nerozluční spoločníci – ostatní žijúci zákonní dediči po nebohom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], t. j. aj dediči po nebohom bratovi sťažovateľky – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] o ktorom sťažovateľka v priebehu konania tvrdila, že „*zomrel asi 30 rokov dozadu v Austrálii, po ňom zostala manželka (ktorá tiež následne... zomrela) a po ňom zostali tri žijúce deti*“, avšak „*nezdokladovala, kto je dedičom zo zákona po nebohom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]*“ a „*neoznačila ani na strane navrhovateľa a ani na strane odporcu ostatné osoby zákonných dedičov po nebohom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], osoby dedičov po [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]*“.

3. Proti uvedenému rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie a samostatným podaním (po vyhlásení rozsudku) vzala svoj návrh voči odporcovi v 1. rade späť. Krajský súd prvým výrokom napadnutého rozsudku pripustil späťvzatie návrhu voči odporcovi v 1. rade, rozsudok okresného súdu v časti, pokiaľ návrh voči odporcovi v 1. rade zamietol, zrušil, a v tejto časti konanie zastavil. Krajský súd druhým výrokom napadnutého rozsudku rozsudok okresného súdu vo zvyšnej časti ako vecne správny potvrdil.

4. Dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu podané z dôvodu, že „*jej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces*“, a k tejto vade malo dôjsť „*v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho*

nespreskúmateľnosti, keď sa nevysporiadal s podstatnými námietkami žalobkyne v odvolaní“ a „nesprávne prejudiciálne vyslovil právny záver o smrti [REDAKOVANÉ] a potom nedôvodne a nesprávne vyslovil právny záver, že nerozlučnými spoločníkmi v konaní majú byť jeho dedičia“, najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Podľa názoru najvyššieho súdu „v odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil v súlade s požiadavkou vyjadrenou v § 387 ods. 1, 2 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.“.

5. Sťažovateľka zastáva názor, že okresný súd „nesprávne vychádzal zo skutočnosti, že [REDAKOVANÉ] je mŕtvy... Ak nebol právne relevantným spôsobom urobený záver o smrti [REDAKOVANÉ], tak nebol splnený základný predpoklad uplatnenia dedičskej postupnosti (§ 460 OZ). Bez vzniku dedičskej postupnosti je nesprávny záver, že účastníkmi konania mal byť dedičia po [REDAKOVANÉ]. Ak napriek uvedenému okresný súd zamietol návrh sťažovateľky z dôvodu, že účastníkmi konania mali byť dedičia po [REDAKOVANÉ], neexistovali pre takýto záver dostatočný dôvod a rozhodnutie je vecne nesprávne. Je právne nepodstatné, ak sťažovateľka uviedla, že [REDAKOVANÉ] zomrel, pretože takéto tvrdenie nemá právne účinky straty jeho právnej spôsobilosti. Za týchto okolností zamietnutím návrhu okresný súd porušil základné právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces... Odvolací súd neodpovedal na námietku sťažovateľky, že prvostupňový súd vyslovil nesprávny záver o smrti [REDAKOVANÉ]. Na túto otázku neodpovedal ani dovolací súd, keď sťažovateľka z tohto dôvodu namietala nespreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu. Neodpovedaním na otázku, či je [REDAKOVANÉ] mŕtvy, či tým zanikla jeho procesná spôsobilosť, sú rozhodnutia prvostupňového, odvolacieho i dovolacieho súdu nespreskúmateľné.“.

II.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

7. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí vyplývajúcich z § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 53 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

9. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

10. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

11. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo Trestného poriadku.

12. Podľa § 125 ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Elektronickým podaním sa rozumie podanie urobené elektronickou poštou prostredníctvom e-mailovej správy alebo prostredníctvom elektronických schránok podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), príp. prostredníctvom elektronického formulára pre elektronické podanie sprístupneného v module elektronických formulárov.

13. Podľa § 125 ods. 2 CSP podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

14. Na internetovej stránke ústavného súdu www.ustavnysud.sk v sekcii „Elektronické služby“ sa okrem linky na formulár na elektronické podanie na začatie konania pred ústavným súdom, ktorým možno iniciovať všetky typy konaní upravených v prvom oddiele siedmej hlavy ústavy patriacich do právomoci ústavného súdu, nachádza aj upozornenie v tomto znení: *„Elektronické podanie na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky musí podávajúcí podpísať zaručeným elektronickým podpisom (ZEP). V prípade, ak podanie podáva právny zástupca v mene svojho klienta, je potrebné, aby splnomocnenie právneho zástupcu, ktoré má tvoriť prílohu podania, bolo už pred priložením k formuláru podania podpísané zaručeným elektronickým podpisom (ZEP) klienta. Ak klient nemá zaručený elektronický podpis, je potrebné doručiť podpísaný originál splnomocnenia Ústavnému súdu Slovenskej republiky poštou alebo osobne.“*

15. Zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

16. Vo všeobecnosti platí, že oprávnenie právneho zástupcu konať za svojho klienta, teda za účastníka konania, musí byť počas celého priebehu súdneho konania preukázaná originálom splnomocnenia.

17. Splnomocnenie podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde je osobitnou listinou preukazujúcou oprávnenosť advokáta vykonávať procesné úkony v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy za navrhovateľa ako účastníka konania. Takéto splnomocnenie je osobitným procesným úkonom navrhovateľa ako účastníka konania voči ústavnému súdu, s ktorým sú spojené závažné právne dôsledky. Na elektronickú podobu splnomocnenia treba aplikovať ustanovenia zákona e-Governmente, pričom oprávnenie konať v mene sporovej strany (účastníka konania) sa preukazuje buď splnomocnením ako elektronickým dokumentom autorizovaným splnomocniteľom v zmysle § 23 zákona o e-Governmente, alebo, ak splnomocniteľ nemôže tento dokument autorizovať, vykonaním zaručenej konverzie pôvodného listinného splnomocnenia v zmysle § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal.

18. Podľa § 23 ods. 4 zákona o e-Governmente ak nie je preukázaný opak, na účely elektronickej komunikácie je oprávnenie osoby konať za inú osobu alebo v mene inej osoby preukázané vždy, ak

a) konajúca osoba použije na autorizáciu platný mandátny certifikát podľa osobitného predpisu, z ktorého vyplýva oprávnenie konať za túto osobu alebo v jej mene a rozsah tohto oprávnenia, alebo

b) prostriedok, ktorý konajúca osoba použije na autorizáciu, obsahuje identifikátor osoby a z referenčného údajov vyplýva oprávnenie tejto osoby konať za inú osobu alebo v jej mene.

19. Podľa § 35 ods. 1 zákona o e-Governmente konverzia je postup, pri ktorom je celý, bežne zmyslami vnímateľný, informačný obsah pôvodného

a) elektronického dokumentu transformovaný do novovzniknutého dokumentu v listinnej podobe,

b) dokumentu v listinnej podobe transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu,

c) elektronického dokumentu transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu.

20. Podľa § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente zaručenou konverziou je konverzia s cieľom zachovania právnych účinkov pôvodného dokumentu a jeho použiteľnosti na právne úkony vykonaná postupom pre zaručenú konverziu podľa štvrtej časti.

21. Podľa § 35 ods. 3 písm. a) zákona o e-Governmente osobou oprávnenou vykonávať zaručenú konverziu sa rozumie orgán verejnej moci, advokát a notár.

22. Podľa § 36 ods. 2 zákona o e-Governmente osoba vykonávajúca konverziu pri zaručenej konverzii podľa § 35 ods. 1 písm. b)

a) transformuje pôvodný dokument v listinnej podobe na elektronický dokument,

b) vytvorí osvedčovaciu doložku vo forme elektronického dokumentu,

c) autorizuje osvedčovaciu doložku a novovzniknutý elektronický dokument spoločne a pripojí časovú pečiatku,

d) vytvorí záznam o vykonanej zaručenej konverzii.

23. Podľa § 39 ods. 1 zákona o e-Governmente novovzniknutý dokument zo zaručenej konverzie, ktorý je neoddeliteľne spojený s osvedčovacou doložkou, má rovnaké právne účinky a je použiteľný na právne účely v rovnakom rozsahu ako osvedčená kópia pôvodného dokumentu, ktorého transformáciou vznikol.

24. Predloženie kvalifikovaného splnomocnenia je zákonnou povinnosťou vyplývajúcou z už citovaného § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne I. ÚS 262/2015 a I. ÚS 150/2016).

25. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 117/05).

26. Ústavný súd so zreteľom na dikciu § 20 zákona o ústavnom súde v spojení s § 125 CSP konštatuje, že k elektronickému podaniu (bod 1) bolo pripojené splnomocnenie sťažovateľky z 20. apríla 2018, ktorým JUDr. Jozefa Pikuliaka splnomocnila, aby ju zastupoval „*vo veci podania ústavnej sťažnosti proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. februára 2018 sp. zn. 5 Cdo 135/2016 a rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 538/2015-369 zo dňa 20. apríla 2016, vrátane konania pred ústavným súdom*“. Splnomocnenie nebolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom sťažovateľky, pričom transformáciou listinného dokumentu – splnomocnenia podpísaného sťažovateľkou – do elektronickej podoby (naskenovaním) bez vykonania zaručenej konverzie došlo k strate účinkov pôvodného listinného dokumentu, rovnako ako pri vyhotovení fotokópie z originálu listinného splnomocnenia. Splnomocnenie nebolo dodatočne doručené ústavnému súdu v origináli poštou ani osobne. V splnomocnení zároveň absentuje výslovné udelenie splnomocnenia sťažovateľky na jej zastupovanie advokátom pred ústavným súdom vo vzťahu k rozsudku okresného súdu č. k. 25 C 250/2011-325 z 28. apríla 2015, bez ktorého nemohol (nebol oprávnený) takúto sťažnosť podať.

27. Ústavný súd konštatuje, že ani prípadné odstránenie nedostatku preukázania splnomocnenia sťažovateľky na zastupovanie pred ústavným súdom advokátom by v okolnostiach daného prípadu nevedlo k prijatiu sťažnosti na ďalšie konanie, keďže jej argumentácia (bod 5) nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov napadnutého rozsudku krajského súdu (bod 3) a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu

(bod 4). Odôvodnenie sťažnosti, ktoré primárne spočíva v spochybňovaní záveru okresného súdu o nedostatku vecnej legitímácie vyplývajúcej z hmotného práva (bod 2), je v zásade opakovaním argumentácie sťažovateľky z civilného konania, avšak absentujú v ňom dôvody majúce ústavný rozmer, teda také, ktoré by aspoň v minimálnom rozsahu kompaktné a logicky odôvodňovali zásah do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Sťažovateľka bola povinná prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel civilného konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíše všetky potrebné skutočnosti a označí dôkazné prostriedky. Okresný súd nemohol svojvoľne doplniť žalobný návrh o označenie ďalších subjektov na niektorej zo sporových strán, a to ani v prípade, ak by sa ich okruh ustálil z iného konania (napr. dedičského konania ukončeného v cudzom štáte). Skutočnosť, že sa sťažovateľka s názorom všeobecných súdov nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

28. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol podľa § 25 ods. 2 o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júla 2018